

Guia d'aprenentatge
Intervenció social en grups
(6 ECTS)

Any acadèmic 2011-2012

Semestre: 2n Curs: 3r

Grau en Treball Social

Mòdul B: El Treball Social: conceptes, mètodes teories i aplicació

Matèria: Mètodes, models i tècniques de Treball Social

Professor: Óscar Martínez Rivera

1.- Presentació de l'assignatura

Una bona part del treball que realitza un treballador social la fa a través de grups, d'equips. Sovint però, no som conscients de la força i la potencialitat que el grup té com a mitjà de treball, com a eina de transformació personal, comunitària i social.

Estem molt acostumats a fer intervenció en grup... però t'has aturat mai a pensar perquè fas això i no una altra cosa? Quins objectius persegueixes? Aquests objectius formen part del grup? Quins són els aspectes que has de tenir en compte per decidir si el plantejament ha estat el correcte? Com et posicionen davant del grup? Quina visió tens de la persona i del grup? Quina importància li dones a l'entorn? Com vius i afrontes el conflicte amb l'autoritat?

Aquesta assignatura vol servir per això, per aturar-se, pensar, mirar, aprendre, revolucionar i canviar. I aquest procés el pots fer des de la fonamentació teòrica, des del intercanvi d'opinions i experiències i des de la vivència personal. I serà des de cadascuna d'aquestes perspectives que abordarem l'apassionant món de la dinàmica de grups, de la intervenció en grups.

L'assignatura vol ajudar-te a descobrir la intervenció en grups com a fonament teòric i pràctic de moltes de les teves accions com a professional. No es tracta tan sols de conèixer quines són les corrents teòriques que han fonamentat la disciplina sinó fer-te descobrir que tu també tens o hauries de tenir uns fonaments teòrics quan apliques determinades tècniques per a intervenir en grups.

Una altra dimensió que considerem prioritària destacar és la de la vivència personal. L'assignatura t'ofereix un espai de coneixement i creixement personal diferent, alternatiu.

2.- Competències a desenvolupar

L'assignatura s'emmarca en la promoció de la consecució d'aquestes competències:

- Intervenir amb persones, famílies, grups i comunitats per promoure canvis i per
- millorar les condicions de vida utilitzant mètodes i models de treball social.
- Intervenir de manera eficaç dins sistemes, organitzacions, xarxes i equips interdisciplinaris, aplicant els principis de treball en equip.
- Promoure el desenvolupament i l'autonomia de les persones promovent processos de participació i de vinculació amb l'entorn.

I per altra banda:

- Definir el paper del treballador social com a conductor de grups.

3.- Continguts

Els eixos de contingut comprenen: el treballador social com a professional davant un grup; distintes definicions del concepte de grup; els objectius i normes en els grups; mecanismes psicològics en grups; l'evolució del grup; direcció i lideratge; i les distintes tècniques de dinàmica de grups. Es concreten de la següent manera:

Mòdul 1 El professional de l'acció social davant el grup

- 1.1. Capacitats, potencialitats, límits personals i professionals
- 1.2. Distància professional
- 1.3. Aspectes ètics

Mòdul 2 El concepte de grup i la seva evolució

- 2.1. Definició de grup
- 2.2. Classificació dels grups
- 2.3. El concepte i el tipus d'estructura del grup
- 2.4. El procés grupal: les diferents etapes
- 2.5. Models de desenvolupament grupal

Mòdul 3 La dinàmica de grups

- 3.1. Objecte d'estudi de la dinàmica de grups
- 3.2. Evolució històrica de l'estudi dels grups
- 3.3. Orientacions teòriques bàsiques en psicologia dels grups

Mòdul 4 Els objectius i les normes del grup

- 4.1. Concepte i tipus d'objectius i normes
- 4.2. Funció de les normes en els grups
- 4.3. Les necessitats individuals i grupals

Mòdul 5 Direcció i lideratge

- 5.1. El rol del treballador social
- 5.2. Concepte de lideratge
- 5.3. Conceptes de poder i autoritat
- 5.4. Característiques del líder segons l'enfocament d'estudi

Mòdul 6 Les tècniques de dinàmica de grups

6.1. Concepte i limitacions

6.2. Factors a tenir en compte a l'hora d'escollir tècniques

6.3. Tipus de tècniques segons les diferents situacions grupals:

- a. L'anàlisi i el diagnòstic de situacions grupals
- b. La comunicació i la interacció grupal
- c. La motivació i la participació
- e. El conflicte en el grup
- f. El consens i la presa de decisions
- g. La conducció de reunions

4.- Resultats de l'aprenentatge

Al final del procés l'estudiant mostrarà les següents evidències de les competències desenvolupades:

- Sap definir el paper del treballador/a social com a conductor de grups coneixent els principals mètodes i tècniques per a interactuar amb individus i grups per promoure canvis, desenvolupaments i millorar les seves oportunitats vitals.
- Aconsegueix aprofundir en els distintius definitoris i característics dels grups, vivenciant el grup com a instrument de socialització i aprenentatge.
- Utilitza les tècniques de conducció de grups de manera adequades a les diferents situacions grupals.
- Reflexiona entorn a la figura del treballador social i la seva capacitat de crear, organitzar i posar en pràctica la seva intervenció en grups.
- Desenvolupa empatia, consciència, reflexió ètica, extraversió, sentit de responsabilitat i perspicàcia professional en les situacions grupals.
- Defineix objectius, planificar, realitzar i avaluar activitats orientats a persones i grups.
- Cerca i adquireix nous coneixements i habilitats i saber transformar-les en pràctica en relació a la intervenció en grups.

Aquests resultats s'emmarquen en el següents:

- Coneix i comprèn críticament els diferents mètodes, models i tècniques d'intervenció social i les seves relacions amb la finalitat i els fonaments del Treball social.
- És capaç d'analitzar el rol i les funcions professionals en relació amb els usuaris i l'encàrrec professional i institucional rebut, tenint en compte els aspectes relatius al gènere i la diversitat cultural.
- Coneix els principals mètodes i tècniques per a interactuar amb individus, famílies, grups i comunitats per promoure canvis, desenvolupaments i millorar les seves oportunitats.
- És capaç de dissenyar, implementar i avaluar plans d'intervenció amb les persones, grups i col·lectius i amb altres professionals i entitats, promovent l'optimització de potencialitats i recursos i revisar l'eficàcia d'aquests plans.
- És capaç de crear, organitzar i recolzar grups per a fins del treball social; vivència el grup com a instrument de socialització i aprenentatge.

5.- Metodologia

5.1.- Activitats del professor:

- Presentar dinàmiques i tècniques grupals.
- Guiar l'anàlisi de les vivències de l'experimentació de diferents dinàmiques grupals.
- Proposar activitats complementàries al campus virtual per acabar de treballar alguns continguts de l'assignatura.
- Orientar en la planificació i avaluació de la dinamització del grup per part dels estudiants.

5.2.- Activitats dels estudiants:

- Analitzar, personalment i en grup les vivències de l'experimentació de diferents dinàmiques grupals.
- Participar en el desenvolupament de les dinàmiques plantejades.
- Llegir la bibliografia proposada.
- Realitzar els treballs proposats per aprofundir en la reflexió dels continguts de l'assignatura.
- Complementar el treball presencial amb la participació als fòrums virtuals.
- Afrontar la dinamització del grup.

6.- Bibliografia i recursos

Lectura obligatòria

Domingo, C. (2003). Material d'estudi de dinàmica de grups i d'intervenció en grups. Barcelona: Fundació Pere Tarrés.

Lectura recomanable

López-Yarto, I. (1998). *Dinámica de grupos. Cincuenta años después*. Bilbao: Desclée De Brouwer. Colección Serendipity

López, A. (2010). Teoría del trabajo social con grupos. Madrid : UNED – Ed. Universitas

Zastrow, C. (2008). Trabajo social con grupos. Madrid: Paraninfo

Lectures complementàries

Antons, K. (1990). *Práctica de la dinámica de grupo. Ejercicios y técnica*. Colección Biblioteca de psicología, núm. 5. 4ª edició. Barcelona: Ed. Herder.

Canto Ortiz, J.M. (2000). *Dinámica de grupos / aspectos técnicos, ámbitos de intervención y fundamentos teóricos*. Málaga: Aljibe.

Fabra, M.LL. (1999). *Técnicas de grupo para la cooperación*. 2ª edició. Barcelona: ediciones CEAC.

Fritzen, S.J. (1988). *La ventana de Johari*. Colección Proyecto, núm 22. Santander: editorial Sal terrae.

Gonzalez, M.P. (1995). *Orientaciones teóricas fundamentales en Psicología de los grupos*. Biblioteca universitaria de Ciencias Sociales. Barcelona: EUB, S.L.

Pallares, M. (1993). *Técnicas de grupo para educadores*. Colección Educación 96, núm.15. 8ª edició. Madrid: publicaciones ICCE.

Perez de Villar, M.J. i Torres, C. (2003). *Dinámica de grupos en formación de formadores. Casos prácticos*. Colección Biblioteca de Psicología. Barcelona: Herder.

Pinto, A., Soares, C., Vaz, F. i Marques, O. (2010). *Técnicas de animación y juego*. Madrid. Editorial CCS.

Tejada, J. (1997). *Grupo y educación: técnicas de trabajo y análisis*. Barcelona: Librería universitaria.

Vendrell, E. i Ayer, J.C. (1999). *Dinàmica de grups i psicologia de grups*. Barcelona: EUB.

7.- Sistema d'avaluació

Activitats o instruments d'avaluació

Per acollir-se a l'avaluació continuada l'assistència mínima és del 80% de l'assignatura.

Aquesta assignatura és de caràcter procedimental i per tant no hi ha possibilitat d'avaluació només per examen final.

Les activitats a realitzar i presentar es detallaran al document "Avaluació de l'assignatura":

Es proposaran activitats, tant individuals com grupals, que cal fer de manera obligatòria.

L'assignatura s'ha concebut de manera vivencial i és a partir d'aquesta premissa que es plantejaran la majoria d'activitats.